

מתיקות השבת

פרשת
ניצבים-וילך
תשפ"ו

יו"ר ע"י קהל לובלין בארה"ק

בראשות הגה"צ רבי מנחם ברוך יאזעז שליט"א

תלמידו של פוסק הדור בעל "שבט הדין" זצוק"ל

♦ משיחורניו של מוריננו הגה"צ שליט"א ♦

כלנו מתיצבים ביום הדין!

מתיקות הניסים

— מכתבים למערכת —

שיחות שגרו אסונות

לכבוד מערכת מתיקות השבת שלום וברכה, אשמח אם תוכלו לפרסם את המעשה הנורא שאני שולח לתועלת הצבור, אותו הורו לי גדולי ישראל לפרסם ברבים.

אני האח הקטן מבין ארבעה אחים למשפחה חרדית. לצערי שני אחים שלי נטו למדת הליצנות וחלק מהתנהגותם היתה שהיו משוחחים בבית הכנסת בזמן התפלה וקריאת התורה, הם המשיכו בהתנהגות זו גם שנים אחרי הנשואין שלהם.

יום אחד, אחד מהם לקה במחלה הנוראה בראשו, אנתנו האחים דאגנו לו מאד, אני אישית נסעתי למרן שר התורה הגר"ח סנייסקי זצוק"ל וכשספרתי לו את הספור, הוא שאל בזה הלשון: "הם מדברים בתפלה?" כששמעתי את השאלה שגאמרה בלשון רבים, עניתי לר' חיים, אני מדבר על אח אחד שסובל ר' חיים שאל שוב: "הם מדברים בתפלה?"

בעת לא נותרה לי בריחה ועניתי "לצערי כן", ר' חיים השיב: "תגיד להם שיזהרו, כי הענש על זה הוא חמור!". יצאתי מביתו של ר' חיים נסער מאד, ומיד בחזרתי הביתה החשתי את צעדי לביתם של שני האחים, אמרתי להם את דברי ר' חיים, אה לצערי התברר לי לאחר מכן שהם לא שנו את דרכם והמשיכו לשוחח בזמן התפלות וקריאת התורה.

« המשך המעשה בעמוד ד »

קשה, היאף מעקרא היה צד לומר שפונת התורה לפלפלין, הרי הפלפלין אינם "פרי הדר" שהרי אינו פרי נאה, ועוד שעשוי לתבלו בעלמא ואין לו חשיבות בפני עצמו? אלא תז"ל ידעו שהדבר ההדור והאהוב על ה' הוא דיןקא העננה והשפלות, שאדם מרגיש עצמו קטן, כפי שסופו של דבר כשהסיקו בגמרא שהארתוג הוא פרי הדר, אמרו זאת לא מחמת הדרו ונפיו החיצוני, אלא כפי שדרש רבי אל תקרי "הדר" אלא 'הדיר' - שיש לו תכונה של שפלות כמו בדיר העצים גדלהו, ובסבת שפלותו הוא נקרא 'פרי עץ הדר', כי השפלות היא ההדר הגדול ביותר.

"ולקחתם לכם" בשבילכם!

ולכן מעיקרא היה צד לומר שרצון ה' שנטל פלפלין, כי ה' אוהב ומחבב את הקטנות והעננה, והפלפלין הוא פרי קטן ואין בו ריח, וגם טעמו הוא חריף ולא ערב לחיפה, ועוד שאינו פרי הגאכל כמות שהוא, אלא הוא משמש כתבלין בלבד והוא בטל ברב המאכלים, ומחמת כל הקטניות הללו שבו, היה צד לומר שה' בחר בו ועל כן היה ראוי להמליץ ולומר: 'בראתי תורה בראתי לה פלפל תבלין', שהפלפלין מתבל ונותן טעם בתורה שממנו נלמד את מדת העננה.

ומצינו בקרבנות שהקב"ה מצוה עלינו להביא את הקרבנות לפניו ובדברי נביאים מבאר שהקב"ה לא חפץ בקרבנות שלנו, הציצד? ויבאר שהקב"ה באמת אינו צריך את הקרבנות לעצמו, כמו שאמר דוד מלכנו בשם ה': "האוכל בשר אבירים ודם עתודים אשתה"? אלא רצונו יתברך שנקריב את הקרבנות לתועלת עצמנו, והתועלת היא בכה שדרכם נפיר בחסדי ה' שבאברי גופנו, דרך אברי הבהמות הקרבות על גבי המזבח, וכמו

"אתם ניצבים היום כלכם לפני ה' אלקיכם ראשיכם שבטיכם וקניכם ושטריכם כל איש ישאל". בכל שנה אנו עומדים ניצבים לקראת יום הדין הקל בראש השנה ולב מי לא חרד ורועד מה יגזר עליו לקראת השנה הבאה, ומאחר שראינו בפנים הקודמות שהיו גם גזרות קשות על עם ישראל, לכן בלמים שקדם ראש השנה עלינו לאסוף זכויות רבות שעמקו נגד לפני ה' ואולי יחוס עם עני ואביון וימחל לנו ה' על כל עוונותינו.

והנה בד בבד אנו עסוקים גם לרפוש לקראת חג הסופות את "פרי עץ הדר" שהוא ה'ארתוג' וזרזים מקדימים ורוכשים ארתוג נאה עוד קדם ראש השנה, ובאמת ישנו קשר בין יום הדין - ראש השנה - למצות הארתוג.

דהנה התורה צוה "ולקחתם לכם... פרי עץ הדר", ועלינו להתבונן מדוע התורה קתה "פרי עץ הדר" ולא פריה שהפנה לפרי הארתוג, וכמו כן יש לשאל על גופי תורה רבים שזלמדים ברמז מיתור וחסור, מדוע התורה אינה מפרטת את הדברים ומניחה לנו ללמדם מיתורים או מחסורים קטנים? אלא שרצון ה' הוא שאנו נתאמץ להבין מה היתה פונתו של ה' ואיזה פרי אהוב עליו והדור לפניו, וכמו כן במצוות רבות אחרות, שעצם ההשתדלות להבין מה רצון ה', מעוררת בלב האדם אהבה אליו ויתברך.

פלפל במקום ארתוג!

ותז"ל (ספה לה) בסגית "פרי עץ הדר" דנים ואומרים ואימא פלפלין, כלומר אולי פנת התורה שאמרה "פרי עץ הדר" פרושה שעלינו לטל פלפלין, והגמרא דוחה זאת, משום שבתורה כתוב "פרי עץ הדר" - פרי אחד ולא שנים וישלשה כמו הפלפלין שהוא גדל פמות גדולה של פלפלין יחדיו, ולכאורה

ברוך שְׁמֵסֵר עוֹלָמוֹ לְשׁוּמְרִים

בני לתורה. ואפילו כאשר אדם נמצא בדרכים שלא בסמיכות לאשתו, היא משמרת אותו מן החטא, כי היא כפת כסלו ועל ידה הוא שומר, והשומר לפרי מצטרף לשומר הפרי, כלומר שגם אם האדם עצמו, שהוא כדגמת הפרי, אינו מרגיש שיש בו שומר כדי שביעה ואינו שבע מעצמו, הרי שהשומר לפרי שזוהי אשתו, היא משלימה את הפרי לשומר, הנינו שהיא משיבעה את האדם.

אבל בשביל שהאשה תשמר את האדם, צריך שהשומר יהיה מחבר לפרי ולא נפרד ממנו, כלומר שהיה בין האיש לאשה שלום וקשר טוב ושלל יהיו פורדים זה מזה בלבם, שבכגון זה, הנינו כאשר הקלפה מפרדת מהפרי, אין הקלפה מצטרפת לשומר הפרי, כי הם פורדים זה מזה, ושוב הקלפה אינה משמרת את הפרי.

השתתפות בשמחה ובצער

ואם הקלפה נמצאת על הפרי, הרי שנגיעה בקלפה מטמאה את הפרי, וכל זאת מפני שהקלפה נחשבת אחד עם הפרי, ומזה למדים שכל שמחה או צער שנעשה לאשה, האיש צריך להרגיש כאלו זה שמחתו או צערו, כדי להשתתף בשמחתה ובצערָה ולנחם ולחזק אותה.

וכדי שהאשה שהיא השומר תשמר היטב את הבעל שהוא הפרי – צריך להיות חי, דשן ורענן בכבודו, שהרי פרי שהוא מקלל, גם הקלפה שלו מתקלקלת רח"ל.

השומרים של הדור

וכמו כן תלמידי חכמים גדולי ישראל נקראים 'שומר', ברוך שְׁמֵסֵר עוֹלָמוֹ לְשׁוּמְרִים, הלא הם הצדיקים הנקראים שומרי העיר (ירושלמי תגינה פ"א ה"ו), כי בתורתם ובקדושתם הם שומרים את בני דורם מפתויי היצר ומלמדים אותם תורה ודעת ה', ללכת בדרכי ה' ולדבק במדותיו.

והתלמידי חכמים והחכמים נראים ה' הם גם נקראים ה"ד" של האדם, ומצינו בפרשת בכורים, שכאשר אדם מגיע עם הבכורים לבית המקדש, הכהן שם את ידיו תחת ידי הבצלים, ומדוע צריך את שתי הידים גם של הבצלים וגם של הכהן תחת הבכורים? אלא יבאר לפי הנ"ל, שהכהן קלמד אותו בזה להבין שהכהן שהוא התלמיד חכם היורא ה' הוא הדי האדם, שאוחז בידי האדם ומקרבו לה'.

ונבלה שהיא הטמאה בעצמה, היא כדגמת אדם שאין בו דעת, שהרי אמרו חז"ל (ויק"ד טו): תלמיד חכם שאין בו דעת, נבלה טובה הימנו, לכן צריך להזהר לעסק בתורה עם דעת ה', כדי שנהיה חתיכת קדשה ולא להפך חס ושלום.

מי עשיר ומי שחמץ?

והשומר לפרי שנחשב לחלק מהפרי עצמו, וכן הענין שהעצם היא יד שמחברת לבשר, מלמד אותנו יסוד חשוב, ונקדים לכך מה ששנינו (אבות ד, א) איהו עשיר השמח בחלקו הנינו שעני אמתי אינו דוקא מי שאין לו כסף, ואדרבה, בדרך כלל אדם שיש לו כסף הוא העני האמתי, כי טבע האדם שאם יש לו מנה רוצה מאתים, ואם כן העשיר שיש לו כסף, אינו שמח בחלקו, אלא הוא תמיד מרגיש מחסור, כי הוא רוצה יותר ויותר ממון, ודוקא אדם שאין לו הרבה מדי כסף, הוא יותר מסגל לזכות לשמח בחלקו, והוא העשיר באמת השמח בחלקו.

'ממדרגה למדרגה תעלה'

וכדי שאדם ישמח בחלקו, הוא צריך להתחבר ליראי ה' שחשים אהבת ה' ושמחה בחלקם, ובתחלה עליו לפקח את דעתו להתחיל לשמע ולהפנים ללב את הדעת שהם מלמדים אותו, ואחר כך יתחיל לישים את הדברים, להודות לה' במעשים של הכרת הטוב כשריה ורקודים, ואחר כך יוכל לזכות שיתפתחו בנפשו חושים של ענג מהטוב שיש בחלקו, כחוסד בריאות גופו ונפשו, חוסד האשה, הילדים, מזון, בגדים, בית וכו'.

ולעצמא זאת, השטן מטעה את האדם לחשב שהדברים שאינם שלו וקנינים מחוץ לביתו, הם הטובים והם הענג, ואלו מה שיש בביתו, השטן מטעה אותו לחשב שאינם דברים טובים ונעימים, אבל האמת היא שהדברים שבחוץ אין בהם שום ערך ואין לאדם בהם שום אחיזה, אלא הם דמיון פורת שאין בו ממש, שכן אדם לא יכול להשיג ולקחת לעצמו שום דבר בליקחה אמיתית מההכלים שבחוץ, ורק הבית של האדם ואשתו הם הקנין האמתי והטוב ביותר שלו.

מי משלים אותך?

לכן השומר לפרי הוא האשה, כמו שאמרו חז"ל (ע"כ כה): 'אשתו משמרתו', שהיא שומרת את האדם מן החטא ומגדלת את

בגמרא בחלין (קיי: והלאה) בפרק העור והרטב, מבאר אילו דברים מצטרפים לאוכלים לגבי דיני טמאת אוכלים וטמאת נבלות, והגמרא הביאה כמה דגמאות כגון ורע או פרי שיש לו קלפה והיא נקראת 'שומר', משום שהקלפה היא שומרת את הפרי שלא יתקלקל ובגלל חשיבותו של השומר לפרי, שבלעדי הפרי לא יכול להתקיים לאדם זמן, לכן יש פעמים שמחשיבים אותו כחלק מהפרי ומצטרף לשומר הפרי.

מה שאין כן ה"ד", דהינו עצם שהיא יד לבשר שעליה יש צד לומר שאינה מצטרפת לשומר הבשר, כי היד הזאת לא מכרחת לבשר. ויש גם משג של שומר לשומר, שהוא חלק ששומר את הקלפה של הפרי והוא לא מצטרף לשומר, והגמרא דנה באריכות, מתי ה'שומר' וה'יד' מצטרפים לשומר לגבי דיני טמאת אוכלין וטמאת נבלות.

אור של בית המדרש

והנה נאמר: 'בכל דרכיך דעהו', והתורה נקראת דרך, כמו שכתוב: 'דרכיך דרכי נעם', ולכן בכל למוד צריך למצא דעת ה', ואף אם אין ההלכה נזהגת למעשה בימינו, כגון דיני טמאת אוכלין, אפשר ללמוד מיסודות הדברים עצות לעבודת ה'.

והנה התנור שנטמא, יש בו גזרת הכתוב שהוא נטמא מאורו, כלומר אם נכנסת נבלה לתוך חלל התנור הוא נטמא, אף על פי שהנבלה לא נגיעה בתנור. ודין זה מלמד אותנו לצד החיובי, שאדם שנכנס לבית המדרש, הרי שאף על פי שצדין לא למד שם תורה ולא התפלל שם, מיד הוא נדבק בקדשה ששוכנת בבית המדרש, אבל זה בתנאי שהוא לא מתנהג במדות רעות בבית המדרש, כי אם הוא פולט מדות רעות, הרי שאינו יכול לבלע מדות טובות, שהרי יש כלל ידוע אידי דטריד למפלט לא בלע' (חז"ל ח).

להיות חתיכה דקדושה

כי אם בטמאה אנוחנו מוצאים שעל ידי כניסת השרץ לחלל התנור, התנור נטמא, על אחת כמה וכמה במדת הטוב המרבה ממדת פדענות, שבכניסת האדם לבית המדרש, מיד הוא מתקדש. לעצמא זאת, נלמד מכך בדרך אגב גם לצד השלילי, כמה צריך להזהר בדחובות להיות עסוק רק במחשבות קדושות, כי עצם ההמצאות במקומות לא כשרים, מטמאה את האדם חלילה.

שנאמר על הקרבנות: "אדם פי יקריב מקם" - 'מקם' לתועלת עצמכם, ובפסוק זה רמזו: 'חשבו והתבוננו על חסד ה' שגגופכם בעת הקרבת הקרבנות'. וכמו כן הקב"ה מצוה אותנו 'וילקחתם לכם' פלורם 'בשביילכם' שנרפש את תכונת הענוה של "פרי עץ הדור" ונהיה אנתנו בעצמינו הדורים לפני ה'.

חבר של קטן ובעל מום

לבסוף חקמים הסיקו שרצון ה' הוא שנטל דוקא את פרי האתרוג, וזאת משום שמלבד זאת שהוא פרי מצדד בקף שאין גלילות כל קף לאוכלו, יש בו תכונה של ענוה גדולה, מה שאין בפלפלין ובשום פרי אחר, שגם אם האתרוג הוא גדול, טבעו שהוא דר ליד אתרוג קטן, וגם אם הוא שלם, הוא יושב ליד אתרוג בעל מום, בשונה משאר הפרות, כי אמנם גם בעצים אחרים יתכן שנמצא פרי אחד יותר גדול ויחברו יותר קטן, אבל כל הפרות הם מאותה עונה ואין ביניהם הבדל בגיל, אלא שהאחד יותר קטן ויחברו

יותר גדול בגדלם בלבד ולא בגילם, וזהו לא חדוש כל קף באדם שיעריו את חברו שהוא בן גילו, אלא ששעור קומתו ומראהו החיצוני קטן ממנו.

מה שאין בן בעץ האתרוג, שהאתרוג הגדול בגילו והוא בן שלש שנים, עומד ליד אתרוג הקטן ממנו בגילו שגדל זה עתה, ובקף הוא מלמדנו לכבד גם את הקטנים ממנו בגילם, וגם אם יש בהם תרתי לרעותא, שהם גם צעירים ממנו וגם הם בעלי מומים, עלינו לכבדם, והוא הוא 'הדר' של האתרוג, שהוא שפל ומעריף ומתחשב גם בקטנים ובבעלי מומים שאינם בני מעלה כמותו.

לבוא הדור למשפט...

ואף על פי שאסור לטל אתרוג בעל מום, אבל עלינו לטל פרי שמסגל ואף נהנה לשבת ליד פרי בעל מום, וזאת כדי ללמדנו להיות שפלים, שגם אם אנו גדולים ומעלים, עלינו להסכים להתחבר לאנשים

תביר את עצמך!

מתיקות ההרדמה

ותפקידנו להרדים את המדות הרעות שבנפשנו, שלא להשתמש בהן בפעל, ויום הדין הוא היום המסגל ביותר לקף, וכמו שידוע מספרי הקבלה שראש השנה הוא יום ה'דיומיטא' הינו 'יום השנה', הינו שבים זה עלינו לפעל בתפלותינו להרדים את כל הרע שבנפשנו.

ומלבד מומי המדות הרעות שבאדם, ישנם לו גם חסרונות חיצוניים שגורמים לו שפלות, כגון שמרגיש רע מחשש גזל שגזל, והעצה לקף היא שלא להרגיש מקף ורגשות שליליים שמכילים את שמחתו של האדם, אלא ישתדל להשיב את הגזלה עד כמה שאפשר, ומה שאינו זוכר או שאינו יודע למי להשיב, יקם את עצת חז"ל שלמדו לעסוק בצרכי רבים ויתפטר לו על ידי זה, כי 'כל ישראל ערבים זה לזה' וכיון שהנגזל חייב הפרת הטוב לכל אחד מישראל, לכן קשבני אדם נהנים מהגזל, בזה הוא השיב את הגזלה, כי הטיב לרבים שהנגזל חייב להם הפרת הטוב.

בנוסף יש לבאר על מה שחז"ל פרשו ש'פרי עץ הדור' הפנה לאתרוג משום שטבעו שהוא גדל על עץ שמחזיק גם אתרוגים קטנים ובעלי מומים, שזהו בכדי ללמדנו שאדם צריך להסמוך על צדיקים הדומים לאתרוג, בקף שיש להם ענוה ועין טובה כלפי כל אחד מישראל, ומעריכים גם בני אדם הקטנים במעלה וגם בני אדם בעלי מומים, שעדיין אינם שלמים במדות וביראת ה'.

ולפי זה יבאר מה שמספר במסכת שרבי עקיבא נכנס בחג הסוכות לבית המדרש ואתרוגו על כתפו, כי אתרוגו היה גדול מאד, שנאה מעשה זה לרבי עקיבא שהיתה בו ענוה גדולה, שאף על פי שהוא עצמו היה אתרוג גדול, כאותו אתרוג שנשא על כתפו, בכל זאת השפיל את עצמו ללמד את האותיות עם תינוקות של בית רבן, וכן למד את תלמידיו לשבת גדולים עם הקטנים, כמדת האתרוג (פן יהי' דע במדות סב).

לא להתכחש לתכונותיו

עוד מלמדנו האתרוג, שהאדם צריך לדור

מתיקות מלכויות זכרונות ושופרות

להזכיר את נח, משום שבנח יש חדוש גדול שה' זכר אותו אף על פי שהוא לא הצליח להציל את העולם ובנימיו ארע המבול שהחריב את העולם, שגבין קף הקב"ה קראו 'רעא שטרא' (זהו ק"ח דף נדד), ובניו של נח, אחד

ביום כפור "אתה נותן יד לפושעים", הינו שה' נותן סעדתא ודשמאי לחוטא לשבוב בתשובה, אם הוא רק חפץ בקף.

בזכרונות זוכרים בעקר את אבותינו. ומתחילים

בראש השנה אנו אומרים 'מלכויות זכרונות ושופרות'. במלכויות זוכרים שהקב"ה הוא המלך והוא נמצא עמנו תמיד וגם פאשר האדם סר חלילה מדרך הישר, ה' עומד וממתין לו שישבוב בתשובה, שעל קף אומרים

היה הם הרשע, וזאת רק נטפול לשם, ורק שם היה צדיק וזכה שממנו יצא אברהם אבינו. ולכן מזכירים את נח בתחלת סדר הזכרונות, לומר שאם את נח ה' זכר, כל שכן שהוא זוכר אותנו, שאנו זרע אברהם עבדו, ועל כן נסח בתפלה הלשון 'וגם' את נח, מושים שהוא טפל לאברהם אבינו, ומזכירים אותו כדי ללמד שאם אותו ה' זכר, כל שכן שהוא זוכר אותנו - וזרע אברהם אהבה.

רוח האבות שבלבנו

ובשופרות אנו זוכרים דרך נשיפת הרוח בשופר - את חסד ה' שנתן ונפח רוח חיים לאבותינו שדרכה אנו חיים, וכמו כן בכל יום פאשר מזכירים 'אלקי אברהם', עלינו לזכור את החסד שה' עשה עם אברהם אבינו, וכשמזכירים בתפלה 'וזכר חסדי אבות', עלינו לזכור את הרוח חיים שה' נתן לאבותינו ולכל אקנינו, שבכח רוח חיים באנו לעולם.

וה'תקיעה' שעושים בשופר היא כנגד האיש וה'תרועה' היא כנגד האשה שדמעתה מצויה (ב"מ טז.) שטבטבעה היא בוכה הרבה, וכמו שלומדים את התקיעות מאם סיסרא שיבכה (ר"ה לג.), ולכאורה קשה, מדוע לומדים את התקיעות מאם סיסרא הרשעית ולא מנחמה הצדקת שבכתה לפני ה' על מנת לזכות בבנים?

מתיקות הנקמה ברשעים

ויש לפרש, מושים שמה שחנה בכתה לפני ה', זהו לא חדוש, כי היא היתה צדקת ויודעת שרק ה' יכול להושיע אותה, אבל זה שאם סיסרא יבכה, זה חדוש של חסד ה' שהקב"ה נתן לאויבי ה' הללו מפלה גדולה שסיסרא בנה מת ובכיתה לא הועילה לה, אף על פי שיש כח בבכי וצערקה, אפילו של רשע, כמו שמכתבאר מדברי המדרש (תנחומא תולדות כד), ששתי הדמעות שנשדו מעיניו של עשיו הרשע גרמו לשני בתי מקדש להחרב ואת הדמעה השלישית ה' עצר, וכאן ה' עשה לנו חסד גדול ולא התחשב בבכיתה של אם סיסרא המרשעת.

ולכן בתקיעות יש לכוון הודאה לה' על הנקמות שעשה באויבנו בדורנו ובמשפח כל הדורות, וה' ברחמיו כביכול מתאפק ואינו מסתפל על בכיות אויבנו, כדי לנקם בהם את נקמתנו, ועל כך ראוי לשבח את ה' ולומר: 'על אלה תתאפק ה' תחשבה... ותענה את אויבנו... שנהרי הנקמה שה' נוקם באויבים היא ענג גדול עבור עם ישראל, כמאמרם: 'גדולה נקמה שנתנה בין שתי אותיות' וכן אמרו חז"ל (פסוקים י.) על דוד מלכנו: 'רעה במפלתו של רשעים ואמור שירה'.

ואת הישועה הזאת הביא ה' דרך אשה

ושמה יעל, ששמה נפשה בכפה ומסרה גם את עולמה הבא בשביל להושיע את עם ישראל, וכן בימי מרדכי ואסתר עם ישראל נושעו דרך אשה - אסתר, שגם היא צעדה בדרכה של יעל ומסרה את עצמה ואת עולמה למען עם ישראל, וה' הביא את הישועות הגדולות הללו דרך אשה, ללמדנו שלאשה יש כח גדול ואם היא הולכת בדרך הישר בצאתה, היא יכולה להושיע את עם ישראל וכמאמרם (ילקו"ש שנו): בזכות נשים צדקניות נגאלו אבותינו ממצרים ובזכותן עתידין להגאל.

מעלת האשה בשופר

וכן מצונו עוד שנושעו ישראל על ידי אשה - דבורה הנביאה, שהלכה עם ברק למלחמה ונצחה את אויבי ישראל, ואז דבורה אמרה שירה שבה הזכירה את יעל שהרגה את סיסרא, ובה בזה ללמד את עם ישראל את פוחה הגדול של האשה, אם היא צדקת. ודבורה מזכירה בשיירתה שכל מה שעשתה יעל, עשתה לשם שמים.

נמצא, שבראש השנה עלינו לזכור דרך התקיעות הנלמדות מסיסרא את מעלתה של האשה הנלמדת מיעל שהרגה את סיסרא.

עצה מתוקה

בראש השנה ממליכים עלינו את ה' ולכן מזכירים פעמים רבות בתפלה שה' הוא "המלך", וכמלה מלך יש את האותיות מכלכל כי בראש השנה אנחנו מנלים שהקב"ה הוא זה שמכלכל אותנו וזו ומפרנס אותנו.

מתיקות שיחי

רבנו של עולם, מודים אנו לפניך על המזון והפרנסה שכלכלת אותנו ברוח במשך כל שנת ה'תשפ"ו. ומחלים אנו את פניך שתחמל עלינו וברחמיך הרבים תזון ותפרנס אותנו מיך הקדושה ברוח ולא בצמצום בכל שנת ה'תשפ"ו ובכל ימי חיינו, כרי שיהיה לנו ישוב הדעת לעסם בתורתך ובמצוותיך ללא טרדת הפרנסה, ותן לנו שפע גדול, כדי שנוכל לעשות צדקות בשפע, וחננו במדת החסד לתת מושלנו לאחרים בענין טובה, אמן סלה.

חושד מתיקות הניסים

כעבור כשבועים, מצבו של האח החולה החמיר מאד וכעבור כחמש וחצי הוא נפטר מהעולם ביסורים קשים ומרים. מייד אחרי ששמנו מהשבעה, האח השני, שבאמור היה משוחח אתו שיחות חלין בשעת התפלה, נסע בבכיש הבקעה ונהג משאית ערבי פגע בו חזיתית ומצבו היה קשה מאד, הוא התיסר למשך כחמש ימים ביסורים קשים ומרים ונפטר מן העולם.

המשפחה היתה בהלם של מכה אחר מכה, אף אני ידעתי על פי דברי מרן שר התורה זצ"ל מה סבת הדברים. באבלות הראשונה נמנעתי מלקסר זאת למשפחה, כי חשתי לעצמי שמי שצריך לדעת מכה זה רק אותם ששוחחו בשעות התפלה ולהם אמרתי זאת, אבל באבלות השניה, מכיון שראיתי שבמשפחה יש סוג של תמיהה על הנהגת ה', מדוע שני אבות משפחה נגדעו בשנותיהם הצעירות והותירו אלקמות ויתומים, לכן נעמדתי וספרתי את כל הספורה.

ל. ש. ירושלים